

MANAGEMENTUL REACȚIEI POSTTRANSFUZIONALĂ HIPERVOLEMIA CIRCULATORIE

1. REACȚIA HIPERVOLEMIA CIRCULATORIE ASOCIATĂ TRANSFUZIEI - TACO (Transfusion associated circulatory overload)			
DEFINIȚIE	eveniment nefavorabil la un pacient legat de transfuzia de sânge și/sau componente sanguine, caracterizat prin dezvoltarea edemului pulmonar datorită excesului de volum sau supraîncărcării circulatorii		
DEBUTUL	acut, în timpul sau în primele 6 ore de la începerea transfuziei.		
CAUZA			
non-imună, cauzată de transfuzia excesiv de rapidă și/sau la pacienți cu afecțiuni preexistente cardiace (miocardita, cardioscleroza, valvulopatii cardiace, etc.).			
PACIENȚII CU RISC DE DEZVOLTARE REACȚIE	Pacienții care primesc un volum mare de produs transfuzat într-o perioadă scurtă de timp, sau la cei cu afecțiuni cardiovasculare sau renale care stau la baza (copii, vârstnici, cu maladii cardio-pulmonare cronice preexistente).		
ACUZELE PACIENTULUI	1. dureri/presiune în regiunea toracică 2. dispnee (înrăutățirea respirației) 3. palpitații 4. edeme pe gambe 5. cefalee Atenție: Se atrage atenție la fiecare din acuzele pacientului. Acuzele pot fi prezentate de pacient câte unul și/sau concomitent mai multe, în ordine crescândă ca număr cumulativ, cel mai des cu evoluție progresivă.		
SEMNE CLINICE LA PACIENT	1. dispnee cu ortopnee 2. neliniște, agitație 3. cianoză 4. tahicardie 5. hipertensiunea arterială 6. evidențierea și pulsația activă a venelor jugulare 7. edeme pe gambe		
DATE EXAMINĂRI DE LABORATOR ȘI INSTRUMENTAL	Instrumental	Sânge	Urina
	1.Radiografia toracică - edem pulmonar (date de presiune pulmonară crescută) și cardiomegalie; 2.ECG, EcoCG- prezența semnelor de supraîncărcare ventriculară stângă.	Lipsa hemoglobinei libere Lipsa bilirubinemiei indirecte Creșterea nivelului peptidul natriuretic de tip B (BNP)	lipsa hemoglobinuriei

DIAGNOSTIC DIFERENȚIAL	semne/simptome	tip reacție adversă		
		alergică/anafilactică	TACO	TRALI
Debut	în câteva secunde până la 45 de minute de la începutul transfuziei	în timpul sau în primele 6 ore de la începerea transfuziei	în primele 1-2 ore dar nu mai târziu de 6 ore după transfuzie	
Febră	-	-	+	
Frison	-	-	+	
Cefalee	-	+	-	
Grețură/Vomă	+	-	-	
Dispnee	++	++	++	
Dureri toracice	++	++	+	
Dureri lombare/abdominale	+	-	-	
Cianoză	+	+	++	
Hipotensiune/șoc	++	-	++	
Hipertensiune	-	++	-	
Insuficiență renală	-/+	-	-	
Volum transfuzat	mic	mare	mediu	
Saturația cu O₂	hipoxie	hipoxie	hipoxie	
Auscultația pulmonară	raluri difuze	raluri difuze	raluri difuze	
Presiunea în artera pulmonară mmHg	N/A	>18	<18	
Fracția de ejeție a ventricolului stâng <40%	N/A	+	-	
Disfuncția diastolică	N/A	+	-	
Peptidul natriuretic de tip B (BNP) > 250ng/ml	N/A	+	-	
”+” prezent; ”++” frecvent prezent; ”N/A” nu se atribuie. Atenție!: Peptidul natriuretic de tip B (BNP) se eliberează din celulele cardiace ale ventriculilor ca răspuns la creșterea de volum a cavităților cardiace și la supraîncărcarea de presiune în interiorul inimii.				
INTERVENȚII	1) acțiuni imediate (realizate în maxim 30 minute de la identificarea reacției)		2) acțiuni tardive (după realizarea pct.pct.1-8)	
	1.Oprirea transfuziei de sânge/componente sanguine; 2.Monitorizarea parametrilor vitali a pacientului;		1. Notarea în Formularul de raportare a reacției adverse/complicației posttransfuzionale datelor despre semnele reacției, ora apariției, tipul, volumul și numărul de unități de component sanguin transfuzat și raportarea Comitetului transfuzional spitalicesc;	

		Atenție! Informarea Centrului Național de Transfuzie a Sângelui doar pentru reacțiile advesre cu grad de severitate 2 și mai mare, în corespundere cu prevederile actelor normative în vigoare: 1) denumire IMS; 2) tip reacție adversă; 3) grad de severitate; 4) tip produs transfuzat.
	3. Menținere deschisă a unei linii intravenoasă cu soluție NaCl 0,9%;	2. Trimiteți la Cabinetul de Transfuzie a Sângelui restul de unitate transfuzată, trusa de transfuzie, 1 (una) probă de sânge pe EDTA (etilendiamină tetraacetat) (vezi pct.6 din secțiunea ”acțiuni imediate”), însoțite de Formularul reacției posttransfuzionale completat.
	4. Verificarea repetată a identității pacientului și informațiilor de pe eticheta unității de sânge/component sanguin (la patul pacientului); Atenție! Pentru a preveni alte posibile erori de identificare, se opresc toate transfuziile de sânge/componente sanguine din același salon/sală care se fac în același timp, până se face o verificare repetată a acestora (pacient-unitate de produs sanguin).	3. Monitorizarea continuă și repetată a datelor clinice și paraclinice, inclusiv examinările de laborator: 1) Radiografia toracică; 2) ECG, EcoCG; 3) Saturație de oxigen și alte semne de hipoxie; 4) altor parametri, inclusiv și de laborator, conform evoluției situației clinice.
	5. Solicitare de ajutor, prin anunțarea și implicarea medicului de gardă/medicului ATI/echipei de urgență;	4. Cercetarea cazului de reacție transfuzională: 1) Verificarea identității pacientului și etichetei de pe unitatea de sânge; 2) Examinarea tuturor documentărilor pretransfuzie prezente în Fișa medicală a pacientului (indicația argumentată pentru transfuzie, inclusiv date de laborator, teste imunohematologice și compatibilitate, alte); 3) Determinarea nivelului peptidului natriuretic de tip B (BNP). 4) Examinarea prin detecție a anticorpilor antileucocitare HLA.
	6. Recoltarea a 2 (două) probe de sânge din brațul opus, fiecare probă nu mai puțin de 10ml: 1) cu anticoagulant EDTA (etilendiamină tetraacetat) și transmiterea în cabinetul de transfuzie a sângelui (destinată pentru examinări imunohematologice și testul la compatibilitate postreacție transfuzională); 2) cu/fără anticoagulant și transmiterea în laboratorul instituției (destinată pentru examinări hematologice, biochimice, etc. postreacție transfuzională).	5. Întocmirea dosarului reacției adverse/complicației posttransfuzionale și examinarea acesteia în cadrul Comitetului transfuzional spitalicesc.

	7.Recoltarea primei probe de urină și transmiterea în laboratorul instituției (destinată pentru examinări generale, hematologice, biochimice, etc. postreacție).	6. Transmiterea către Centrul Național de Transfuzie a Sângelui a deciziei finale privind reacția adversă posttransfuzională de către Comitetul transfuzional spitalicesc, în corespundere cu prevederile actelor normative în vigoare.
	8. Începerea tratamentului de urgență prin: 1) oferirea suportului cardio-respirator: menținerea tensiunii arteriale, ritmului cardiac și respirator, asigurarea pacientului cu O2, etc. 2) administrarea diureticelor.	

Bibliografia:

1. Blood Transfusion Reactions By John Ayodele Olaniyi, Submitted: October 17th 2018 Reviewed: February 20th 2019 Published: April 20th 2019, DOI: 10.5772/intechopen.85347.
2. Aubron C, Aries P, Le Niger C, Sparrow RL, Ozier Y. How clinicians can minimize transfusion-related adverse events? *Transfus Clin Biol.* 2018 Nov;25(4):257-261.
3. United Kingdom Blood Service, Handbook for Transfusion Medicine, 5th Edition, Publisher: TSO, 2013.
4. JL Callum, PH Pinkerton, A Lima, Y Lin, K Karkouti, L Lieberman, JM Pendergrast, N Robitaille, AT Tinmouth, KE Webert. *Blood Transfusions, Blood Alternatives and Transfusion Reactions, Fourth Edition, 2016.*
5. Denise M. Harmening. *Modern Blood Banking and Transfusion Practices, 6th Edition, 2012.*
6. John D. Roback, Martha Rae Combs, Brenda J. Grossman, Christopher D. Hillyer. *Technical Manual, Published by American Association of Blood Banks (AABB), 16th edition, 2008.*
7. Mark A. Popovsky, Haemonetics Corporation Braintree, Massachusetts. *Transfusion reactions, second edition, 2001.*